

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ЮРІЙОВИЧА ЗОСИМОВИЧА**IN MEMORIAM OF VOLODYMYR ZOSIMOVICH**

Б. Ф. Зернецький, А. М. Карпенко
Borys F. Zernetskiy, Anatolii M. Karpenko

Institute of Geological Sciences, NAS of Ukraine, 55-b O. Honchara Str., Kyiv, Ukraine, 01601
(boriszernetskiy@gmail.com; karp-an@i.ua)

Стаття присвячена Володимиру Юрійовичу Зосимовичу – відомому вченому і досліднику в галузі стратиграфії і палеонтології палеогену і неогену України, доктору геолого-мінералогічних наук, завідувачу відділу стратиграфії і палеонтології кайнозойських відкладів Інституту геологічних наук НАН України.

Ключові слова: біографія, кайнозой, стратиграфія, Володимир Зосимович.

The article is dedicated to Volodymyr Zosimovich, a well-known scientist and researcher in the field of stratigraphy and paleontology of the Paleogene and Neogene of Ukraine, doctor of geological and mineralogical sciences, head of the department of stratigraphy and paleontology of Cenozoic deposits of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine.
Keywords: biography, Cenozoic, stratigraphy, Volodymyr Zosimovich.

Рис. 1. Володимир Юрійович Зосимович.

Fig. 1. Volodymyr Zosimovich.

Наприкінці весни 2022 р. зупинилось серце відомого вченого-геолога, знавця стратиграфії палеогену і неогену України, доктора геолого-мінералогічних наук, завідувача відділу палеонтології і стратиграфії кайнозойських відкладів Інституту геологічних наук НАН України Володимира Юрійовича Зосимовича (рис. 1).

Народився Володимир Юрійович 4 грудня 1933 р. у сел. Залізне (нині місто Торецької міської громади) Дзержинського (нині Бахмутського) району Донецької області в родині службовця. У 1957 р. успішно закінчив геологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Свій трудовий шлях розпочав у науково-дослідному секторі Київського університету, де впродовж 10 років пройшов шлях від геолога геолого-здіємальної партії до начальника тематичної експедиції і старшого наукового співробітника. В 1967 р. Володимир Юрійович перейшов працювати в Інститут геологічних наук АН Української РСР на посаду молодшого наукового співробітника геологічного музею. Саме з Інститутом геологічних наук, в якому він

Цитування: Зернецький Б. Ф., Карпенко А. М. Пам'яті Володимира Юрійовича Зосимовича. Збірник наукових праць Інституту геологічних наук НАН України. 2022. Т. 15, вип. 1. С. 3–7. <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.266342>.

Citation: Zernetskiy B. F., Karpenko A. M., 2022. In memoriam of Volodymyr Zosimovich. Collection of scientific works of the Institute of Geological Sciences of NAS of Ukraine. Vol. 15, iss. 1. Pp. 3–7. <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.266342>.

повно реалізувався як талановитий науковець і керівник, пов'язані найпродуктивніші роки його творчого життя. Крок за кроком він підіймався по кар'єрних сходах: молодший, а потім старший науковий співробітник, провідний, а згодом головний науковий співробітник. Останні 10 років свого життя вчений керував відділом стратиграфії і палеонтології кайнозойських відкладів, очолюючи групу досвідчених вчених старшого покоління і талановитих молодих науковців, які під його керівництвом сформувались у справжній творчий науковий колектив.

Тим, хто працював поруч з цією неординарною особистістю, дуже пощастило (рис. 2).

Володимир Юрійович належав до когорти допитливих і сумлінних вчених — вірних лицарів науки, служіння якій є сенсом їхнього життя.

Серед наукових здобутків В. Ю. Зосимовича вагоме місце посідає розробка і впровадження сучасної регіональної стратиграфічної схеми палеогену Північної України. Дослідник обґрунтував виділення і дав вичерпну характеристику обухівського, межигірського і берецького регіо-ярусів палеогену і новопетрівського регіо-ярусу міоцену Північної України (рис. 3) (Зосимович,

Рис. 2. В. Ю. Зосимович зі своїми колегами:

1 — В. Ю. Зосимович, А. В. Братішко, А. М. Карпенко (м. Черкаси, 2010 р.); 2 — В. Ю. Зосимович, С. І. Переверзев, І. С. Петренко (м. Суми, 2006 р.); 3 — В. Ю. Зосимович, О. М. Нечаєнко (м. Черкаси, 2010 р.); 4 — В. Ю. Зосимович, М. М. Ціба (м. Канів, 2008 р.); 5 — В. Ю. Зосимович, О. Б. Стотланд (м. Дніпропетровськ, 2012 р.).

Fig. 2. V. Yu. Zosimovich with his colleagues:

1 — V. Yu. Zosimovich, A. V. Bratishko, A. M. Karpenko (Cherkasy, 2010); 2 — V. Yu. Zosimovich, S. I. Pereverzev, I. S. Petrenko (Sumy, 2006); 3 — V. Yu. Zosimovich, O. M. Nechaenko (Cherkasy, 2010); 4 — V. Yu. Zosimovich, M. M. Tsiba (Kaniv, 2008); 5 — V. Yu. Zosimovich, O. B. Stotland (Dnipropetrovsk, 2012).

Рис. 3. Стратотип новопетрівської світи у с. Нові Петрівці, Київська область, берег Київського водосховища.

Fig. 3. Stratotype of the Novi Petrivtsi Formation near Novi Petrivtsi village, Kyiv region, shore of the Kyiv Reservoir.

1981, 1992, 2021; Стратиграфическая..., 1987). Володимир Юрійович на початку наукової діяльності, ще у своїй кандидатській дисертації «Олігоценові відклади крайових частин Дніпровсько-Донецької западини» (1966 р.), твердо відстоював думку про існування морського олігоцену в Північній Україні, переконливо доводячи це ретельно зібраним і опрацьованим палеонтологічним матеріалом (Зосимович, 1981). У своїй докторській дисертації «Верхній еоцен, олігоцен і міоцен Субпаратетису» вчений надав палеогеографічні пояснення своїм поглядам на кореляцію південноукраїнського і північноукраїнського олігоцену (Зосимович, 1992, 2003), які згодом знайшли блискуче підтвердження іншими методами досліджень.

В. Ю. Зосимович разом із Е. Б. Савронем виділили самостійну структурно-фаціальну провінцію неогену — Субпаратетис — як своєрідний геоло-

гічний додаток до Тетису і Паратетису (Зосимович і др., 1989).

Розвиваючи свої погляди на палеогеографію території України в кайнозої, зв'язуючи свої стратиграфічні ідеї із геологічною практикою, Володимир Юрійович при регіональних стратиграфічних дослідженнях, з огляду на суттєву відмінність палеогенових і неогенових відкладів у межах територіально різних частин нашої країни, запропонував виділяти три провінції — Північноукраїнську, Південноукраїнську і Західноукраїнську (Зосимович, 2012). Його позиція одразу ж знайшла підтримку серед колег — науковців і геологів-виробничників. Вчений втілював її у модернізованих стратиграфічних схемах палеогенових і неогенових відкладів Північної України.

В. Ю. Зосимовичем спільно з Т. В. Шевченко актуалізовано регіональну схему палеогену Північної України як відображення історії геологічного

розвитку регіону, обґрунтовано кореляцію регіо-ярусів північноукраїнського палеогену з ярусами сучасної Міжнародної стратиграфічної шкали, осучаснено місцеві стратиграфічні схеми різних районів Північної України (Зосимович, Шевченко, 2014, 2015).

Багаторічні польові дослідження В. Ю. Зосимовича у поєднанні з переосмислюванням величезного, накопиченого майже за століття, геологічного матеріалу впритул наблизили дослідника до створення регіолярної схеми північноукраїнського неогену, в підґрунтя якої було покладено факт циклічної будови неогенової товщі Північноукраїнської палеоседиментаційної провінції (Зосимович, 2021; Карпенко, 2017). На жаль, хвороба останніх років і смерть Володимира Юрійовича перервали ці дослідження.

Праці В. Ю. Зосимовича вражають глибиною пізнання матеріалу, викликають повагу дбайливим і шанобливим ставленням до ідей та думок попередників і сучасників. Прекрасно знаючи об'єкти своїх досліджень, він ніколи не був зарозумілим у дискусіях з опонентами. Від роботи у полі Володимир Юрійович одержував велике задоволення. Він щиро зізнавався: «Як я люблю розв'язувати ці стратиграфічні кросворди!». Він явно знайшов своє покликання, тому і був блискучим фахівцем, до якого тягнулись інші досвідчені

геологи. Менш досвідченим, молодим колегам Володимир Юрійович невтомно пояснював свої погляди, при цьому свою позицію обґрунтовував так доброзичливо, що немовби радився з ними.

Багато ще можна сказати про Володимира Юрійовича як науковця, про його невтомну науково-організаційну діяльність. Про це неодноразово згадано у ювілейних статтях про нього (Володимир..., 2013; Владимир..., 2018; Зосимович..., 2018).

Ми пам'ятаємо В. Ю. Зосимовича як ерудованого і блискучого співрозмовника, який спокійно, коректно і ніколи не втрачаючи самовладання тримався в будь-якій ситуації — і завдяки цьому легко знаходив спільну мову з кожною людиною, бо зачаровував її, особливо жінок, своєю харизмою.

Одійшла у вічність неординарна, обдарована, високоінтелектуальна і прекрасна людина. Таким він і залишиться в нашій пам'яті.

Володимира Юрійовича Зосимовича не стало 25 травня 2022 р. У колишні, кращі часи в цю пору року він би вже з насолодою працював у полі... Але вдарив дзвін — і охопило нас відчуття, наче ще один згусток енергії та інтелекту, забравши з собою і частину нашого життя, полинув від нас у інші світи...

REFERENCES

Anonymous, 2018. Vladimir Yu. Zosimovich (to the 85th birthday). *Tectonics and Stratigraphy*. Iss. 45. P. 219–221. (In Russian). <https://doi.org/10.30836/igs.0375-7773.2018.170114>

Zosimovich V. Yu., 1981. Oligocene deposits of the Dnieper-Donets Depression. Naukova Dumka Press, Kiev, 166 p. (In Russian).

Zosimovich, V. Yu., 1992. Upper Eocene, Oligocene and Miocene of sub-Parathetys. Dr geol. sci, dis, 62 p. (In Russian).

Zosimovich, V. Yu., 2003. Event-paleogeographic criteria as a tool for correlation of continental and marine deposits of the Miocene of platform Ukraine. *Theoretical and applied aspects of modern biostratigraphy of the Phanerozoic of Ukraine: Collection Sci. works of IGS NAS of Ukraine*. Kyiv, P. 87–89. (In Russian).

Zosimovich, V. Yu., 2012. Paleosedimentation provinces of the Paleogene and Neogene of Ukraine. *Paleontological researches to perfection of stratigraphic schemes of the Phanerozoic formations: Abst. XXXIV session Paleontological Society NAS Ukraine (Dnipropetrovsk, May, 28–31, 2012)*. Kyiv, P. 59–61. (In Ukrainian).

Владимир Юрьевич Зосимович (к 85-летию со дня рождения). *Тектоника і стратиграфія*. 2018. Вип. 45. С. 219–221.

Зосимович В. Ю. Оligоценовые отложения Днепровско-Донецкой впадины. Киев: Наук. думка, 1981. 166 с.

Зосимович В. Ю. Верхний эоцен, олигоцен и миоцен Субпаратетиса. Дисс. ... доктора геол.-минер. наук в форме научн. доклада. Киев, 1992. 62 с.

Зосимович В. Ю. Событийно-палеогеографические критерии как инструмент корреляции континентальных и морских отложений миоцена платформенной Украины. Теоретичні і прикладні аспекти сучасної біостратиграфії фанерозою України: 36. наук. праць ІГН НАН України. Київ, 2003. С. 87–89.

Зосимович В. Ю. Палеоседиментаційні провінції палеоген-неогену України. *Палеонтологічні дослідження в удосконаленні стратиграфічних схем фанерозойських відкладів: Матеріали XXXIV сесії Палеонтологічного товариства НАН України (Дніпропетровськ, 28–31 травня 2012 р.)*. Київ, 2012. С. 59–61.

Zosymovych, V. Yu., 2021. The Novi Petrivtsi Regional Stage of the Miocene of the Northern Ukraine. *Geological Journal*. No 4. P. 95–97. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2021.4.238658>.

Zosimovich, V. Yu., Kulichenko, V. G., Savron, E. B., 1989. Subparathetys of the Eastern Europe. *Geological Journal*. No 6. P. 95–97. (In Russian).

Zosimovich, V. Yu., Shevchenko T. V., 2014. Development stages of Paleogene sedimentary basins of Northern Ukraine. *Collection of scientific works of the Institute of Geological sciences NAS of Ukraine*. Vol. 7. P. 83–100. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.2014.146855>.

Zosimovich, V. Yu., Shevchenko, T. V., 2015. Paleogene deposits of the Northern Ukraine paleosedimentary province. *Collection of scientific works of the Institute of Geological sciences NAS of Ukraine*. Vol. 8. P. 68–121. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.2015.146712>

Anonymous, 2018. Volodymyr Yuriyovych Zosymovych (To the 85th anniversary of the birthday). *Geological Journal*, no. 4, P. 122–123. (In Ukrainian) <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2018.4.152599>.

Karpenko, A. M., 2017. Optimized stratigraphical scheme of Neogene deposits of the of the Northern Ukraine paleosedimentary province. *Actual problems and perspectives of geology: science and industry: Materials of IV Intern. Geol. Forum* (June, 19–24, 2017, Odessa, Ukraine). UkrDGRI Press, Kyiv, Pp. 168–171 (in Ukrainian).

Leschuh, R., 2013. Volodymyr Yu. Zosymovych (to the 85th anniversary of the birthday). *Paleontological Review*. № 45. P. 125–126. (In Ukrainian).

Makarenko, D. Ye., Zernetsky, B. F., Zelinskaya, V. A., Zosimovich, V. Yu., Kraeva, Ye. Ya., Gorbunov, V. S., Ivanik, M. M., Maslun, N. V., Stotland, A. B., Blank, M. Ya., 1987. Stratigraphic Scheme (unified) of Paleogene deposits the Ukraine. *Naukova Dumka Publ. House*, Kiev, 116 p. (In Russian).

Зосимович В. Ю. Новопетрівський регіонарус міоцену Північної України. *Геологічний журнал*. 2021. № 4. С. 3–16. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2021.4.238658>.

Зосимович В. Ю., Куличенко В. Г., Савронь Э. Б. Субпаратетис Восточной Европы. *Геологічний журнал*. 1989. № 6. С. 95–97.

Зосимович В. Ю., Шевченко Т. В. Етапи розвитку осадових басейнів Північної України в палеогені. *Збірник наукових праць Інститут геологічних наук НАН України*. 2014. Т. 7. С. 83–100. <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.2014.146855>.

Зосимович В. Ю., Шевченко Т. В. Палеогенові відклади Північноукраїнської палеоседиментаційної провінції. *Збірник наукових праць Інститут геологічних наук НАН України*. 2015. Т. 8. С. 68–121. <http://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.2015.146712>

Зосимович Володимир Юрійович (До 85-річчя від дня народження). *Геологічний журнал*. 2018. № 4. С. 122–123. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2018.4.152599>.

Карпенко А. М. Оптимізована стратиграфічна схема неогенових відкладів Північноукраїнської палеоседиментаційної провінції. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку геології: наука й виробництво: Матеріали Міжнародного геологічного форуму (19–24 червня 2017 р., м. Одеса, Україна)*. Київ: УкрДГРІ, 2017. С. 168–171.

Лешух Р. Володимир Юрійович Зосимович (до 80-річчя від дня народження). *Палеонтологічний збірник*. 2013. № 45. С. 125–126.

Стратиграфическая схема палеогеновых отложений Украины (Унифицированная) / Д. Е. Макаренко, В. А. Зелинская, Б. Ф. Зернецкий и др. Киев: Наук. думка. 1987. 116 с.

Manuscript received May 30, 2022;
revision accepted June 3, 2022.

Інститут геологічних наук НАН України,
Київ, Україна